

ROVANIEMI

METSÄOHJELMA

10.10.2025

Rovaniemen kaupungin metsät eivät ole pelkkiä puita. Ne ovat historian muovaamia, lenkkimaisemia, majanrakennuspaikkoja ja eliöiden kotikoloja. Kaupungilla on noin 9700 hehtaaria metsää, jota hoidamme suunnitelmallisesti. Metsää on ympäri laajaa kaupunkiamme painottuen kuitenkin kaupunkikeskustan ympäristöön. Niiden nykytila heijastaa tarinaa siitä, miten niitä on aiemmin hoidettu.

Suikaleen muotoiset kiinteistöt ovat peruja isojaosta ja niillä on mitä kummallisimpia nimiä. Hikirinne on selvästikin urheilua varten, Urhonaapa liittyyne presidenttiin ja kolme Voimalaa kertoo entisestä käyttötarkoituksesta, mutta ei kai Kuolajoen nimi kuvaa kirjaimellisesti aluetta?

Tiivistelmä

- Rovaniemen metsäohjelma on pitkän aikavälin tavoite sille, miten kaupunki hoitaa omistamiaan metsiä. Sen taustalla ovat asukkaiden ja sidosryhmien näkemykset, asiantuntijatyö ja erilaisten metsiin kohdistuvien odotusten huomioiminen.
- Metsäohjelmassa on linjattu metsiin kohdistuvat tavoitteet viitenä eri tavoitekokonaisuutena: puhdas ja monimuotoinen luonto, virkistys ja maisema, ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen, talous sekä tieto ja viestintä.
- Jos Rovaniemen metsiä hoidetaan jatkossa samalla tavalla kuin nykyään, metsissä olevan puun määrä kasvaa joka vuosi. Pitkällä aikavälillä kasvu ylittää selvästi hakkuumäärän. Metsissä on jatkossakin eri ikäisiä ja eri lajisia puita.
- Metsänomistajuudessa tärkeimmät tavoitteet liittyvät asukkaiden virkistysmahdollisuuksiin, luonnon monimuotoisuuteen, ilmastonmuutoksen vaikutusten minimoimiseen ja matkailuun. Taloudellisia tavoitteita on, mutta ne ovat vain pieni osa metsien käyttöön vaikuttavia asioita.
- Kaupungin metsien nykyiseen tilaan voi tulevaisuudessa vaikuttaa muun muassa maankäytönmuutokset energia- ja matkailuratkaisujen takia, sekä ilmaston lämpenemisen vaikutukset eri eliölajeihin.

Sisältö

Johdanto

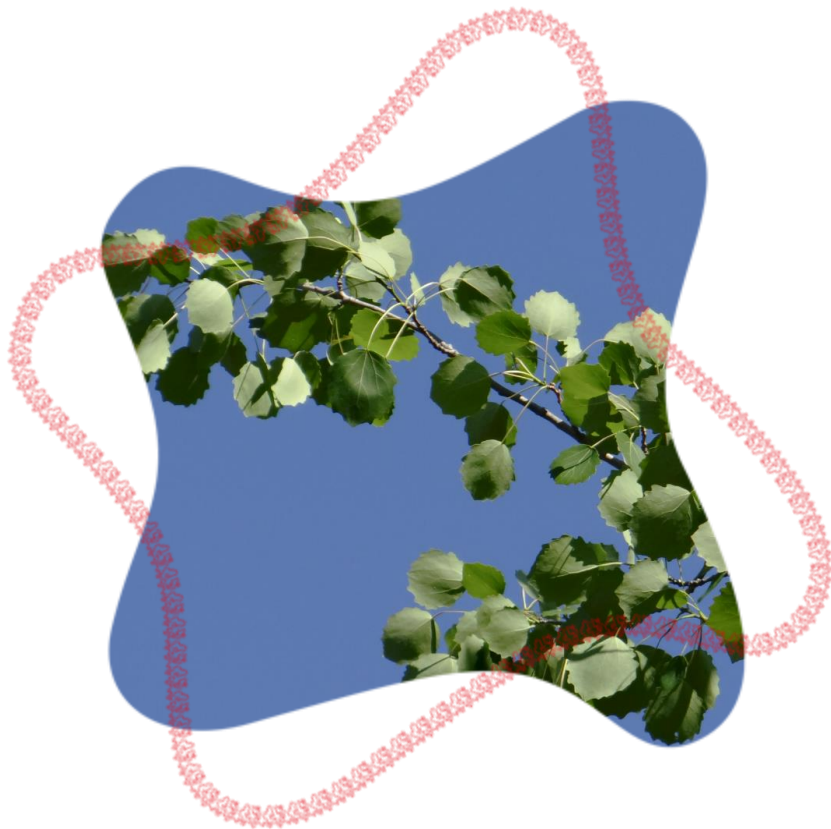
Tavoitteet

Toimintaympäristö ja periaatteet

Asukkaiden ja sidosryhmien
näkemykset

Rovaniemen kaupungin
metsäomaisuus

Liitteet

Tekstissä käytettyjä termejä

Metsikkökuvio	Kasvupaikaltaan, puuston kehitysvaiheeltaan ja käsittelyhistorialtaan yhtenäinen metsän osa. Tavallisesti metsikkökuvioiden koko vaihtelee alle hehtaarista muutamiin hehtaareihin. Kuvion sisällä voidaan erottaa pieniä osametsiköitä muun muassa maaperän pienpiirteisen vaihtelun perusteella tai muusta metsästä poikkeavan kasvillisuuden perusteella.
Kiintomotti m³	Puuston tilavuudesta esim. hakkuupoistuman yhteydessä yksikkönä toimii runkopuun tilavuus m ³ ns. kiintomotti
Hiilinielu	Hiilinielu merkitsee hiilen virtaa, joka poistaa tai jolla poistetaan ilmakehästä hiilidioksidia. Esimerkiksi kasvit sitovat kasvaessaan hiilidioksidia eli kasvaessaan ne muodostavat hiilinielun.
Hiilivarasto	Hiilen muoto, jossa se on sitoutuneena esimerkiksi puussa tai muussa biomassassa. Hiilivarastoon sitoutunut hiili ei ole vapaana ilmakehässä.
Luonnonpoistuma	Luonnonpoistuma tarkoittaa sitä puuston määrää, joka häviää metsässä kasvavasta puustosta luonnonmukaisista syistä, kuten myrskyjen kaatamana tai muiden luonnontuhojen vuoksi.
Jaksollinen kasvatus	Metsän kasvatustapa, jossa metsää hoidetaan päätehakkuuseen katkeavin, kiertoajaksi kutsutuin jaksoin. Päätehakkuun jälkeen metsä joko viljellään – millä tarkoitetaan kylvöä tai istutusta – tai käytetään luontaista uudistamista, jos päätehakkuun menetelmänä on ollut siemenpuuhakkuu. Kiertoajan kuluessa metsässä tehdään taimikonhoitoja, nuoren metsän hoitoa ja harvennushakkuita.
Jatkuvapeitteinen kasvatus	Metsän kasvatustapa, jossa metsä pysyy jatkuvasti peitteisenä. Metsää uudistetaan ja kasvatetaan samanaikaisesti, eikä erityisiä kasvuvaiheita ole. Hakkuun tavoitteena on, että uutta taimiainesta syntyy jatkuvasti ja alikasvos pidetään runsaana ja hyväkuntoisena. Käytetään myös termiä eri-ikäisrakenteinen metsänkasvatus.

JOHDANTO

MIKSI?

Metsäohjelma toteuttaa osaltaan kaupunkistrategiaa. Kaupungin omistamalla metsillä on merkitystä muun muassa asukkaiden virkistyspaikkana, maisema-arvojen ylläpitäjänä, taloudellisten tulojen tuojana ja luontomatkailun mahdollistajana. Metsäohjelmassa linjataan, miten metsiä voidaan käyttää kaikki nämä tekijät huomioiden.

Metsäohjelman tavoitteita ja toimenpiteitä viedään metsikön tasolle metsäsuunnitelmien toimenpide-ehdotuksilla. Käytännön tasolla metsäohjelman tavoitteet näkyvät eri metsänhoitokohteiden toteutustavoissa.

MITÄ?

Rovaniemen metsäohjelmassa määritetään pitkän tähtäimen tavoitteet Rovaniemen kaupungin omistamien metsien hoidolle ja käytölle. Metsäohjelmassa tiedostetaan muuttuvan ilmaston vaikutukset metsiin ja niihin liittyvien riskien hallinta.

Metsäohjelma kertoo asukkaille ja luottamushenkilöille, miten kaupunki toimii erilaisissa omistamissaan metsissä, millaisia hyötyjä metsät tuottavat, miksi kaupungin metsiä hoidetaan sekä mitkä arvot ohjaavat metsänhoitoa.

MITEN?

Työhön sisältyvällä kyselyllä selvitettiin asukkaiden ja sidosryhmien arvoja ja odotuksia, jotka kohdistuvat Rovaniemen kaupungin omistamiin metsiin.

Eri sidosryhmien osallistumisen, asiantuntijatyön ja vuorovaikutteisen ohjausryhmätyön avulla laadittiin eri metsäalueiden hoidon tavoitteet ja niitä toteuttavat toimenpiteet. Työssä hyödynnettiin myös Rovaniemen kaupungin omistamien metsien pitkän aikavälin kehitystä kuvaavan metsälaskennan tuloksia.

Näin teimme metsäohjelman

Työsuunnitelman
esittely päättäjille
ja vuorovaikutus-
suunnitelman
laatiminen

Metsäkysely
asukkaille ja
sidosryhmille

Metsäohjelman
tavoitteiden
määrittäminen

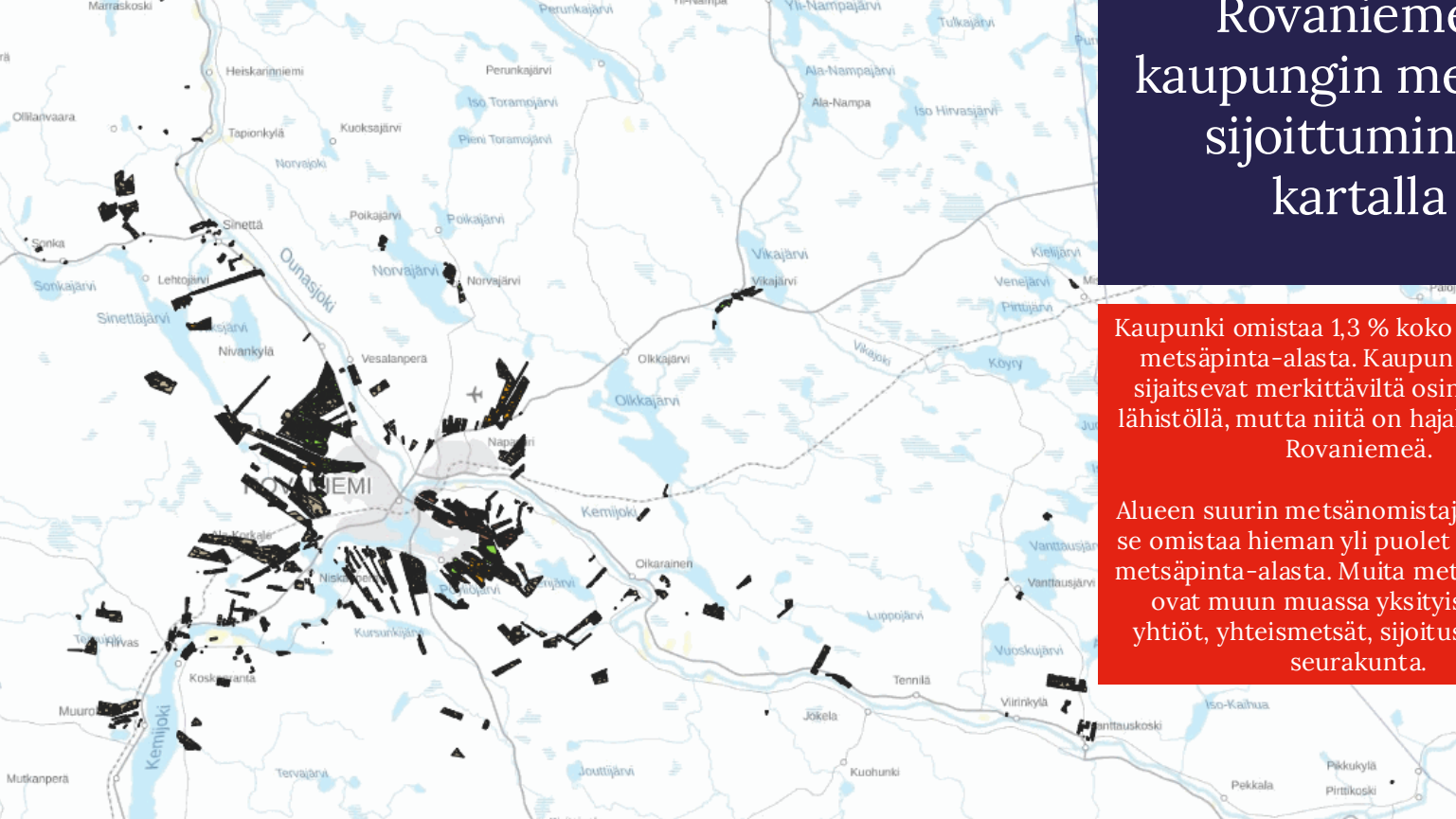
Metsäohjelman
sisällön tuotanto

Luonnos
nähtäville,
palautteen
kerääminen ja
viimeistely
palautteen
perusteella

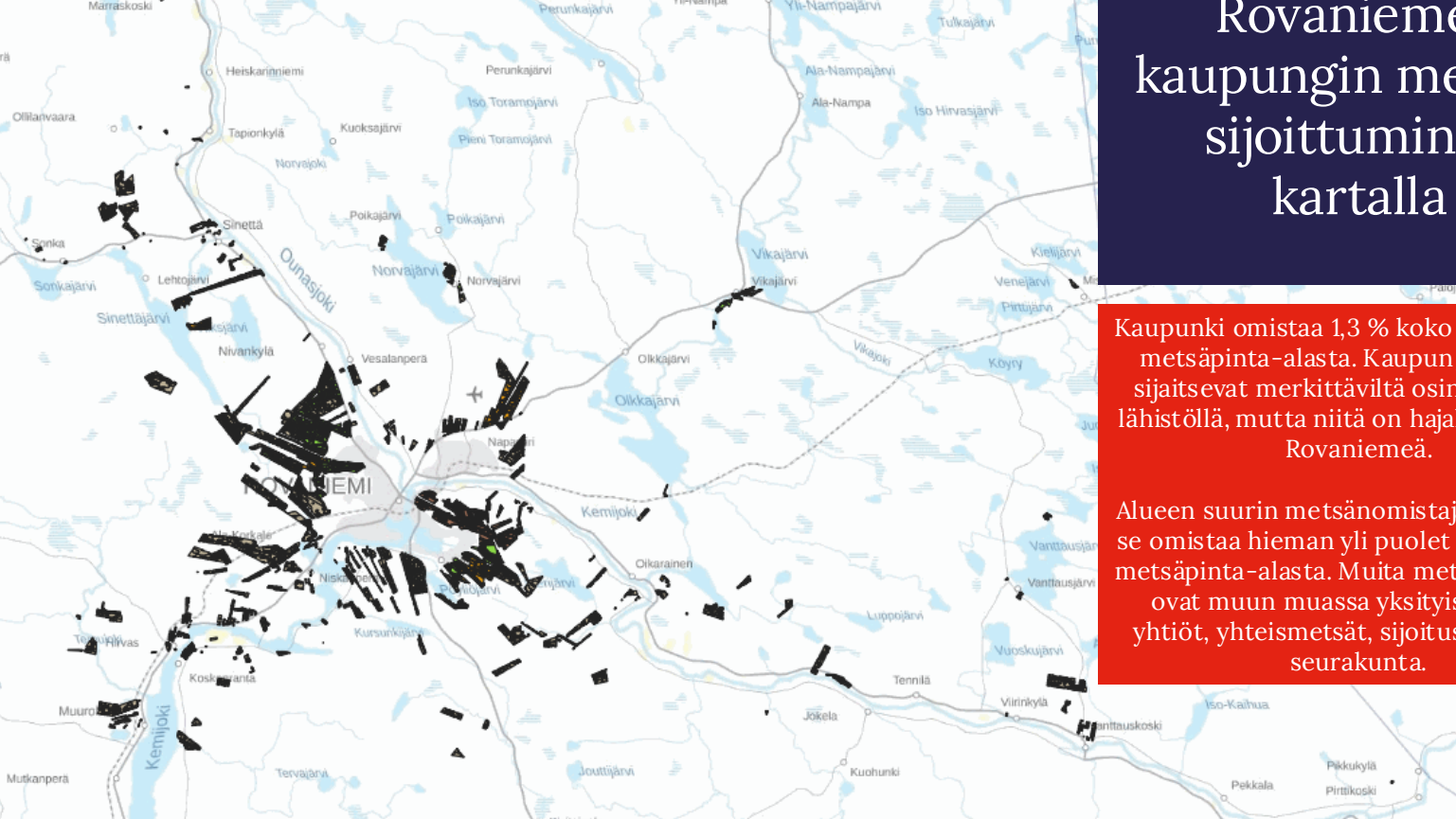
Valmiin
metsäohjelman
esittely päättäjille

Rovaniemen kaupungin metsien sijoittuminen kartalla

Kaupunki omistaa 1,3 % koko Rovaniemen metsäpinta-alasta. Kaupungin metsät sijaitsivat merkittävältä osin keskustan lähistöllä, mutta niitä on hajallaan ympäri Rovaniemeä.

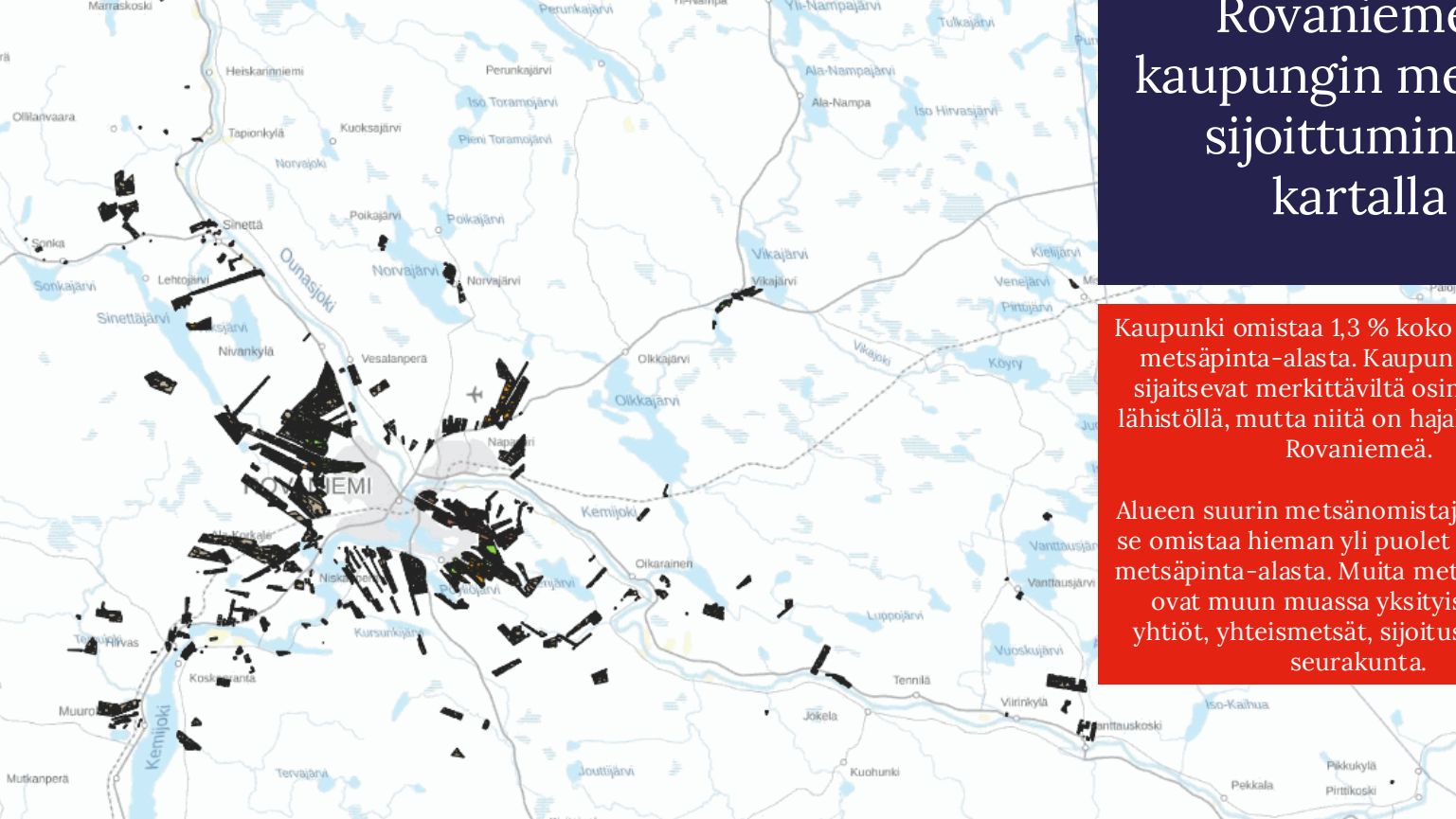
Alueen suurin metsänomistaja on valtio ja se omistaa hieman yli puolet Rovaniemen metsäpinta-alasta. Muita metsänomistajia ovat muun muassa yksityishenkilöt, yhtiöt, yhteismetsät, sijoitusrahastot ja seurakunta.

Rovaniemen kaupungin metsien sijoittuminen kartalla

Kaupunki omistaa 1,3 % koko Rovaniemen metsäpinta-alasta. Kaupungin metsät sijaitsivat merkittävältä osin keskustan lähistöllä, mutta niitä on hajallaan ympäri Rovaniemeä.

Alueen suurin metsänomistaja on valtio ja se omistaa hieman yli puolet Rovaniemen metsäpinta-alasta. Muita metsänomistajia ovat muun muassa yksityishenkilöt, yhtiöt, yhteismetsät, sijoitusrahastot ja seurakunta.

Rovaniemen kaupungin metsien sijoittuminen kartalla

Kaupunki omistaa 1,3 % koko Rovaniemen metsäpinta-alasta. Kaupungin metsät sijaitsivat merkittävältä osin keskustan lähistöllä, mutta niitä on hajallaan ympäri Rovaniemeä.

Alueen suurin metsänomistaja on valtio ja se omistaa hieman yli puolet Rovaniemen metsäpinta-alasta. Muita metsänomistajia ovat muun muassa yksityishenkilöt, yhtiöt, yhteismetsät, sijoitusrahastot ja seurakunta.

TAVOITTEET

Tavoitteet

Puhdas ja monimuotoinen luonto

Hillitsemme luontokatoa tarjoamalla erilaisille eliöille paikan elää

Pidämme huolta vesistöistä

Ennallistamme soveltuvat kohteet

Virkistys ja maisema

Metsien virkistyskäyttö kuuluu kaikille

Sovitamme yhteen virkistyskäytön ja matkailun tarpeita

Huomioimme toimenpiteiden maisemavaikutukset

Ilmastomuutoksen hillintä ja sopeutuminen

Ennakoimme tulevia muutoksia ja teemme mahdollisimman hyvään metsien sopeutumiseen tähtääviä päätöksiä

Säilytämme ja kasvatamme metsiemme hiilivarastoa

Lisäämme metsien hiilensidontakykyä soveltuvilla alueilla

Talous

Edistämme taloudellista kestävyyttä ja vastuullisuutta

Tunnistamme vaihtoehtoiset metsiin liittyvät tulonlähteet

Määritämme puunmyyntitulojen tavoitteet yhdessä

Tieto ja viestintä

Tiedotamme ja mahdollistamme vuorovaikutuksen metsiin liittyvistä ajankohtaisista asioista

Toimimme suunnitelmallisesti

Edistämme riittävään tietopohjaan perustuvaa päätöksentekoa

Puhdas ja monimuotoinen luonto

Pidämme huolta vesistöistä

- Vältämme kaikkien metsänhoidollisten toimenpiteiden yhteydessä vesistöille koituvaa kuormitusta esimerkiksi jättämällä riittävät suojavyöhykkeet ja välttämällä voimakkaita maanmuokkauksia turvemailla ja pohjavesialueilla.
- Koulutamme henkilöstöämme vesiensuojelusta ja vaadimme alihankkijoiltamme ajantasaista tietämystä.
- Jätämme lähteiden, purojen ja muiden pienvesistöjen ympäristön käsittelemättä.
- Avaramme järvien ja jokien rantoja vain harkiten.

Ennallistamme soveltuvat kohteet

- Kartoitamme turvemailta ennallistamiseen soveltuvat kohteet.
- Selvitämme kattavasti ennallistamisen tuomat vaikutukset kullekin kohteelle.
- Otamme ennallistamista suunnitellessa yhteyttä muihin lähialueen maanomistajiin, ja kannustamme heitä osallistumaan, jotta saisimme huomioitua samalla laajemmin valuma-alueita.

Hillitsemme luontokatoa tarjoamalla erilaisille eliöille paikan elää

- Tunnistamme arvokkaita luontotyyppisiä ja lajeja sisältävät alueet ja suojellemme ne. Säästämme monimuotoiset ja luonnontilaiset, tai sitä muistuttavat, metsät koskemattomina.
- Lisäämme suojelualueiden määrää ja valitsemme parhaiten soveltuvat kohteet huolellisesti.
- Emme muokkaa voimakkaasti ympäristöä virkistysmetsissä.
- Turvaamme vanhan puuston säilymisen kaupungin tärkeimmillä virkistysalueilla, esim. Ounasvaara ja Pöyliövaara. Tämä tukee laajiston monimuotoisuuden lisäksi ihmisten elpymistä luonnossa.
- Minimoimme virkistyskäytöstä aiheutuvaa ympäristön kulumista ja saastumista esimerkiksi opastamalla pysymään merkityillä reiteillä eroosioherkillä alueilla ja sijoittamalla riittävästi roskiksia vilkkaille virkistysalueille.
- Lisäämme lahopuun määrää kaikilla metsäalueilla sekä aktiivisesti että jättämällä metsään kuollutta puuta.
- Vältämme metsäalueiden pirstaloitumista ja edistämme viher- ja siniyhteyksien rakentumista. Hyödynnämme alueellisia selvityksiä ekologisista käytävistä suunnitellessamme metsäomaisuuden hallintaa.
- Edistämme puuston rakenteellista vaihtelua myös talousmetsissä. Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että toimenpiteiden yhteydessä jätetään eri puulajeja ja eri ikäisiä puita.

Virkistys ja maisema

Metsien virkistyskäyttö kuuluu kaikille

- Virkistys- ja ulkoilualueemme ovat saavutettavia. Useammalle alueelle on päästävä myös ilman omaa autoa, ja osa reiteistä on täysin esteettömiä.
- Reitit on merkitty maastoon selkeästi.
- Virkistys- ja ulkoilureitit ovat turvallisia. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että puut, jotka ovat vaarassa kaatua reitille, poistetaan.
- Ylläpidämme retkeilyrakenteita, kuten taukopaikkoja, pitkospuita, portaita, kaiteita, roskiksisia ja laavuja. Kaikilla retkeilijöillä on vastuu huolehtia luonnon ja rakenteiden siisteydestä.
- Tuemme erilaisia virkistyskäyttömuotoja, kuten luonnontuotteiden keruuta, kalastusta, metsästystä ja maastopyöräilyä.
- Kannustamme asukkaita virkistäytymään luonnossa. Metsillä on tutkitusti sekä henkisiä että fyysisiä positiivisia vaikutuksia hyvinvointiimme.
- Jätämme osan kaupungin omistamista metsistä kokonaan käsittelyn ulkopuolelle palvelemaan virkistystä tai retkeilyä.
- Olemassa olevat koulujen ja päiväkotien lähimetsät huomioidaan rakennetun viherympäristön hoidossa ja pyritään säilyttämään.

Sovitamme yhteen virkistyskäytön ja matkailun tarpeita

- Matkailu- ja ohjelmalvelualueita syntyy paljon, mikä vähentää varsinaisia virkistyskäyttöalueita. Pidämme huolta, että asukkaat saavat virkistäytyä kaupungin metsissä jatkossakin, mutta kuulemme myös matkailuun liittyviä näkökulmia.

Huomioimme toimenpiteiden maisemavaikutukset

- Vältämme voimakkaita toimenpiteitä alueilla, jotka näkyvät kauas vaikuttaen kaukomaisemaan. Tällaisia ovat muun muassa vaarat.
- Päättämme alueelliset erityispiirteet huomioiden, milloin maisemaa kannattaa avartaa ja milloin taas turvata peitteisyys.

Ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen

Ennakoimme tulevia muutoksia ja teemme mahdollisimman hyvään metsien sopeutumiseen tähtääviä päätöksiä

- Tunnistamme riskit ja varaudumme niihin. Esimerkiksi kasvavaan myrskytuhooriskiin varaudutaan välttämällä avohakkuita tuuliherkillä alueilla, ja liian lämpimien olosuhteiden vaikutusta puille ennakoidaan uudistamalla metsät jalostetulla viljelymateriaalilla, jonka alkuperä voi olla hieman eteläisempi.
- Parannamme metsien tuhonkestävyyttä lisäämällä puuston vaihtelevuutta iän ja puulajien suhteen.
- Pidämme yllä metsien varjostusvaikutusta huolehtimalla latvuspeittävyden pysymisestä vähintään nykyisellä tasolla.
- Jätämme viileämpien pienilmastojen kohteet käsittelemättä, jotta lämpimämpää ilmastoa sietämättömillä lajeilla on selviytymismahdollisuuksia. Näitä kohteita ovat muun muassa pohjoisrinteet, jyrkänteiden alaosat ja purojen varret.

Säilytämme ja kasvatamme metsiemme hiilivarastoa

- Säilytämme metsät, joihin on varastoitunut erityisen paljon hiiltä. Tällaisia ovat ne alueet, joiden puuston tilavuus on suuri eli usein vanhemmat metsät.
- Hidastamme maaperän hiilen hajoamista välttämällä liian voimakkaita maanmuokkauksia ja välttämällä turvemaiden veden korkeuden vaihtelua.

Lisäämme metsien hiilensidontakykyä soveltuvilla alueilla

- Edistämme metsien kasvukuntoa ja terveyttä hoitamalla talousmetsien metsänhoitotyöt ja ensiharvennukset oikea-aikaisesti, lannoittamalla metsiä ja seuraamalla metsien terveyttä.
- Jaottelemme metsät alueisiin, joilla kasvukyvyn lisäämisellä on suurin vaikutus ja aktiivisia toimia tehdään, ja alueisiin joilla muut tavoitteet ovat ensisijaisia. Esimerkiksi vanhat metsät ovat merkittäviä hiilivarastoja ja monimuotoisuudelle tärkeitä, mutta niiden hiilensidonta on jo tyrehtynyt ja toimista hiilensidontan parantamiseksi ei olisi juuri hyötyä.

Talous

Edistämme taloudellista kestävyyttä ja vastuullisuutta

- Varmistamme riittävät tulot metsiin liittyvien tavoitteiden kattamiseksi. Huolehdimme, että metsäomaisuus on tarpeeksi suuri kestäviin hakkuisiin perustuvien tulojen varmistamiseksi.
- Ostamme hakkuu- ja metsänhoitopalvelut paikallisilta toimijoilta työllisyyden ja verokertymän edistämiseksi.
- Turvaamme metsien säilymisen virkistystä ja monimuotoisuutta varten, ja joustamme taloudellisista tavoitteista, jos nämä ajautuvat ristiriitaan.
- Suunnittelemme talousmetsien toimenpiteet niin, että alueet, jotka ovat myös vilkkaassa virkistyskäytössä, pyritään pitämään peitteisinä.
- Pidämme hakkuut tasolla, joka ei vaaranna metsien hiilensidontapotentiaalin ja hiilivarastojen ylläpitoa pidemmällä tähtäimellä.
- Hankimme energiapuuta vain nuorista metsistä.

Tunnistamme vaihtoehtoiset metsiin liittyvät tulonlähteet

- Kohdistamme hakkuut alueille, joilla ne eivät vaaranna muita elinkeinoja.
- Selvitämme maisemanvuokrauksen avulla saatavien tulojen mahdollisuudet ja määrän.
- Ohjelmalveluyrittäjät maksavat maanomistajalle sellaisesta maan käytöstä, joka ylittää jokaisenoikeudet.
- Tiedostamme luonto- ja virkistysarvojen taloudellisen merkityksen kaupungille.

Määritämme puunmyyntitulojen tavoitteet yhdessä

- Hyödynnämme kaupungin eri yksiköiden asiantuntemusta valtuuston asettaessa taloudellista tavoitetta.
- Asetamme tulotavoitteet niin, että ne tukevat pitkäjänteistä metsänhoidon suunnittelua ja toteutusta.

Tieto ja viestintä

Tiedotamme ja mahdollistamme vuorovaikutuksen metsiin liittyvistä ajankohtaisista asioista

- Tiedotamme kaupungin metsäalueiden sijainnista ja metsissä tehtävistä toimenpiteistä. Sijaintitietojen ylläpitäminen tapahtuu kaupungin karttapalvelussa, ja toimenpiteistä ilmoitetaan verkkosivuilla sekä asuinalueiden läheisyydessä lisäksi kohteen lähellä olevilla tiedotteilla.
- Ylläpidämme Etiäistä.
- Annamme metsien virkistyskäyttäjien vaikuttaa päätöksiin siitä, mihin uusia retkeilyrakenteita tehdään tai missä vanhoja kunnostetaan kiireellisimmin.
- Levitämme tietoa metsien monimuotoisuudesta, sekä suojelualueiden sijainnista, ominaisuuksista ja merkityksestä ympäristölle yleisesti saataville.

Edistämme riittävään tietopohjaan perustuvaa päätöksentekoa

- Edistämme poikkihallinnollista päätöksentekoa huolehtimalla tiedonkulusta kaupungin eri yksiköiden ja päättäjien välillä.
- Varmistamme laadukkaan tiedon päätöksenteon perustana teettämällä selvityksiä sekä kouluttamalla henkilöstöä ja kuntapäättäjiä. Tuotamme kattavat materiaalit päätöksenteon tueksi mm. metsien hakkuumäärän vaikutuksista ilmastoon ja luontoon.
- Varmistamme riittävät resurssit metsien ja luonnon hoitoon hyvissä ajoin (toteuttamisalue, budjetti, aikataulutettu ohjelma, suunnittelu- ja asiantuntijaresurssit).

Toimimme suunnitelmallisesti

- Seuraamme metsäluonnon monimuotoisuuden tilaa järjestelmällisesti, sekä teemme selvityksen siihen vaikuttavista tekijöistä.
- Laadimme metsäluonnon monimuotoisuuden huomioimisen tavoitteet ja toimenpideohjelman.
- Huomioimme alueelliset erot ja erityispiirteet.
- Jaamme kaupungin tasolla selkeästi vastuut monimuotoisuuden edistämiseksi.
- Inventoimme kaikki vielä inventoimattomat metsät eli asemakaava-alueen lähimetsät, jotta metsien käytön linjauksessa ja päätöksenteossa saadaan huomioitua kaiken kaupungin metsäomaisuuden kokonaisuus.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA PERIAATTEET

Kaupungin metsänomistajuus eroaa yksityisestä metsänomistuksesta

- Kunnan tehtävä on edistää asukkaidensa hyvinvointia. Metsien virkistyskäyttö tuo terveyshyötyjä ja on kyselyn mukaan tärkeä osa monen vapaa-ajanviettoa.
- Asukkaiden kuuleminen on tärkeää ja päätöksiä tehdessä tulee huomioida monia erilaisia näkökulmia.
- Luonnonsuojelulain (9/2023) mukaan kunnan tulee edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua sekä maisemansuojelua alueellaan. Muita lakeja, jotka koskevat kaupungin metsissä toimimista, ovat muun muassa alueidenkäyttölaki, rakentamislaki ja metsälaki.
- Metsiin liittyviin linjauksiin vaikuttavat kaupunkistrategia ja sitä toteuttavat ohjelmat, maankäyttö, kaavoitus sekä valtuuston puun myynnille asettama tulostavoite. Tyypillisten kaupunkien metsänomistajuuden erityispiirteiden lisäksi Rovaniemellä korostuu myös matkailu.

Kaupunki yhteensovittaa erilaisia metsiin ja maankäyttöön liittyviä tarpeita ja näkemyksiä

Asukkaiden hyvinvointi ja tarpeet

Tietyt alueet jätetään metsien käsittelyn ulkopuolelle tai varataan kokonaan vain virkistystarpeisiin.

Maankäytön muutokset

Maankäyttöön vaikuttavat muun muassa asuminen, liikenne sekä teollisuus-, data- ja energiaratkaisut.

Kaupungin ilmastotavoitteet

Rovaniemen ilmasto-ohjelma on valmisteilla

Metsien peitteisyys ja ennallistaminen keinoina metsien hiilensidonnan ja -varastoinnin vahvistamiseksi

Kaavoitus

Kaavamääräykset ohjaavat tiettyjen metsäalueiden käsittelyä.

Puunmyyntitulojen tavoitetaso

Maapolitiikka voi vaikuttaa metsätalouskäytössä olevan alueen pinta-alaan

Metsien vuotuinen hakkuumäärä määrittyy valtuuston määrittämän taloudellisen tavoitteen perusteella.

Matkailu

Vaikuttaa todennäköisesti kaavoitukseen siten, että metsämaita siirtyy metsätalouskäytöstä tukemaan matkailua

Korostettu kaupunki-strategiassa

Metsäohjelmaa ohjaavat periaatteet

Rovaniemen kaupunkistrategian, ohjausryhmätyöskentelyn ja asukkailta saadun palauteen pohjalta metsäohjelmalle laadittiin viisi toimintaperiaatetta.

Pohjoinen maisema ja luonto

Kestävä matkailu

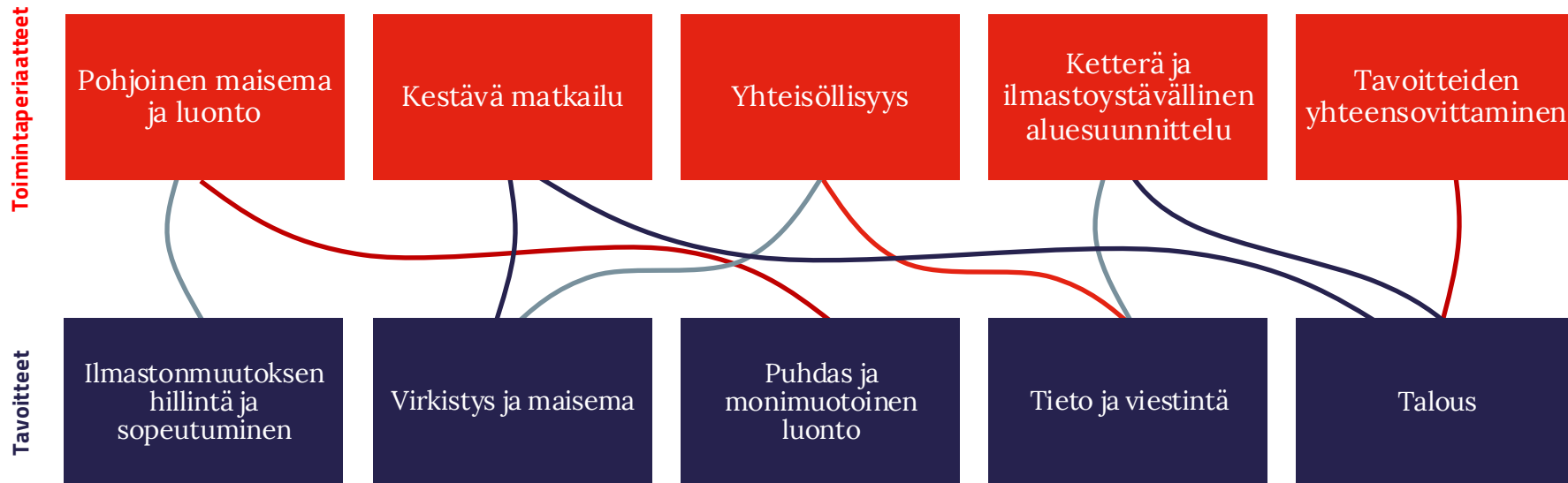
Yhteisöllisyys

Ketterä ja ilmastoystävällinen aluesuunnittelu

Tavoitteiden yhteensovittaminen

Toimintaperiaatteista tavoitekokonaisuudeksi

Tavoitteet on avattu tarkemmin sivuilla 10-16.

ASUKKAIDEN JA SIDOSRYHMIEN NÄKEMYKSET

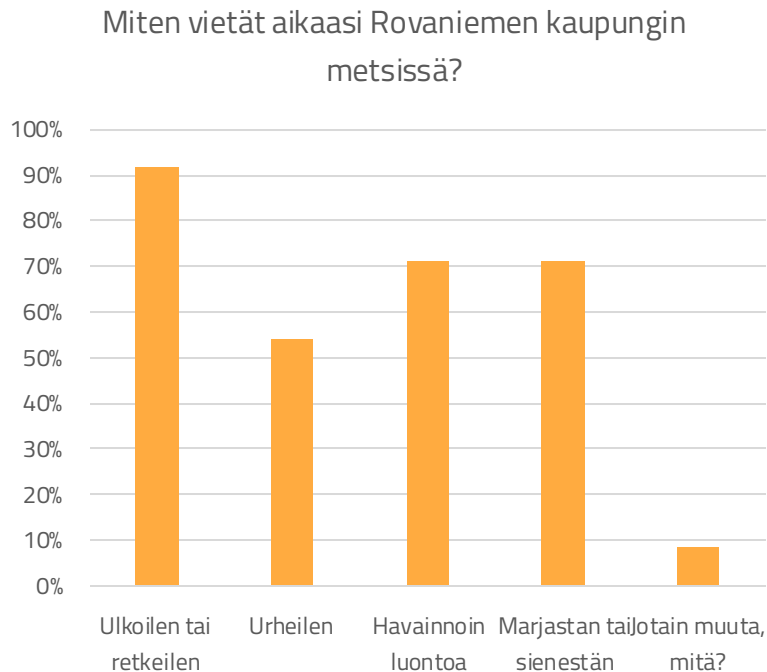
Asukkaat ja sidosryhmät vaikuttivat metsäohjelmatyöhön

- Metsäkyselyllä selvitettiin näkemyksiä Rovaniemen kaupungin metsien hoidosta ja arvoista, joiden tulisi jatkossa ohjata metsiin liittyvää päätöksentekoa.
- Kysely oli avoinna 10.3.-1.4.2025 ja siihen saatiin 304 vastausta.
- Lisäksi metsäohjelma oli avoimesti nähtävillä 4.-21.9.2025, jolloin asukkaat ja sidosryhmät saivat vielä kommentoida sisältöä.

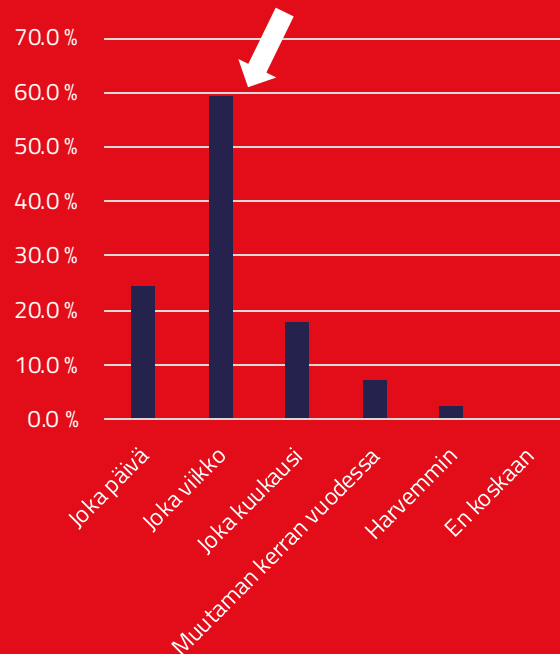
Näin kyselyyn vastaajat viettävät aikaa metsässä

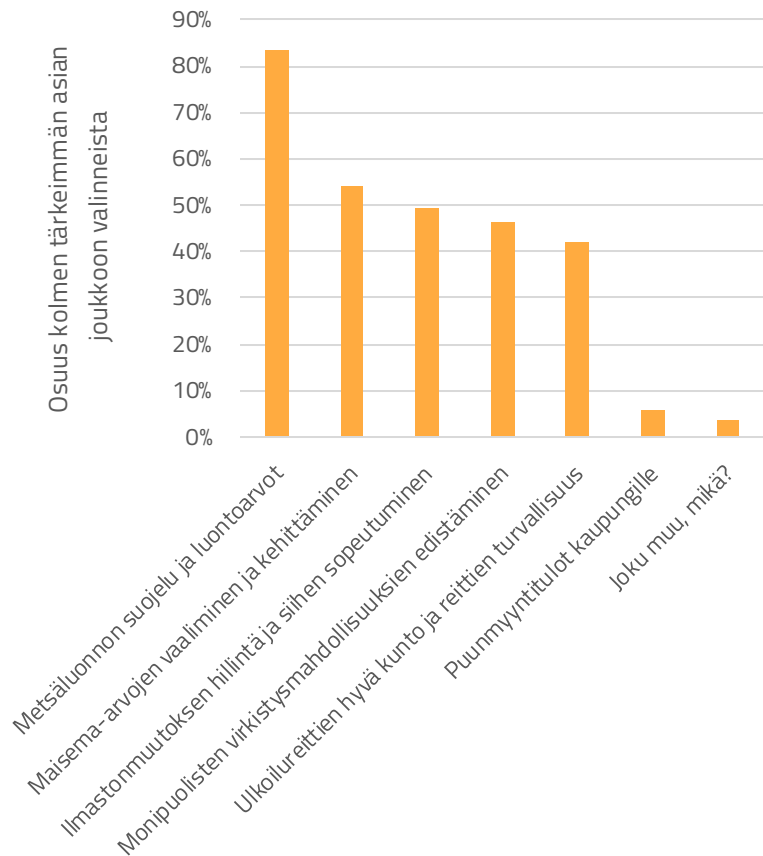
- Yleisin Rovaniemen kaupungin metsissä tehtävä aktiviteetti on ulkoilu ja retkeily, jopa 92 % vastaajista ilmoittivat viettävänsä aikaa niin.
- Muissa vastauksissa esille nousivat metsästys, kalastus, työt, rentoutuminen, luontokuvaus, lintulaskentoihin osallistuminen, koiran kanssa harrastaminen ja lasten kanssa leikkiminen.

**Suurin osa
käyttää
Rovaniemen
kaupungin metsiä
virkistykseen
vähintään
viikoittain.**

Kuinka usein käytät Rovaniemen kaupungin metsiä virkistykseen?

Asukkaiden mielestä tärkeimmät asiat kaupungin omistamissa metsissä

- 1) Metsäluonnon suojelu ja luontoarvot
- 2) Maisema-arvojen vaaliminen ja kehittäminen
- 3) Ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen

Muissa vastauksissa mainittiin muun muassa metsien saavutettavuus, reittien esteettömyys, matkailu ja rauhallisuus.

Vastauksissa korostuivat lähimetsät, osallisuus ja metsien suojelu

- Kyselyn lopussa sai kertoa omin sanoin perusteluja ja täsmennyksiä aiempiin kyselyn teemoihin ja nostaa vapaasti myös muita metsäasioita. Jopa 142 kyselyyn vastaajaa oli perustellut kattavasti vastauksiaan avoimessa tekstissä väittämien lisäksi.
- Muutamat aihepiirit nousivat selvästi useammin avoimissa vastauksissa:
 - **Lähimetsien säilyttäminen**
 - **Huoli Ounasvaaran tulevaisuudesta**
 - **Asukkaiden kuuntelun tärkeys metsäasioissa**
 - **Metsien suojelu ja monimuotoisuuden vaaliminen**
 - **Metsien arvon näkeminen ensisijaisesti muuten kuin talousnäkökulmalta.**

**Mikä on sinulle
tärkein metsäalue
Rovaniemellä ja miksi?**

Sanapilvessä useimmin
vastauksissa toistuneet
sanat ovat suuremmalla.

REITTI
SISÄLLÄ
USEITA
JOTEN
MENEN
KO
LINTU

MC
SUOJELUMIS

[illegible]

Vastaajilla yhteinen näkemys monessa asiassa

- **Hiilen varastointi, hiilen sitominen, monimuotoisuus ja virkistys olivat tärkeitä** asioita huomioida Rovaniemen metsien hoidossa lähes kaikkien vastaajien mielestä.
- **Taloudellisen hyödyntämisen hyväksyttävyys jakoi mielipiteitä.** Lisäksi avoimissa vastauksissa pohdittiin, täytyykö taloutta ajatella vain puukauppatuloina vai voisiko se olla myös esimerkiksi matkailun edistämistä.
- Suurin osa piti **monimuotoisuuden edistämistä lahopuiden ja raivaamattoman aluskasvillisuuden avulla tärkeänä** myös virkistysmetsissä, mutta **osa oli myös jyrkästi pusikkoisia virkistysmetsiä vastaan.**

Asukkaat haluavat tietää ja vaikuttaa

- Rovaniemen kaupungin metsiin ja niissä tehtäviin toimenpiteisiin liittyvää **tietoa ei koettu löydettävän helposti**, mutta tiedonsaanti koettiin tärkeäksi. Lisäksi **monet eivät tienneet, mitä kautta metsiin liittyvää palautetta voitaisiin antaa**, vaikka se olisi heidän mielestään hyvä olla tiedossa.
- Vastaajat kiittivät mahdollisuudesta avata näkemyksiään Rovaniemen kaupungin metsistä, olivat tyytyväisiä kyselyyn ja toivoivat, että vastaukset todella huomioidaan metsäohjelmassa.

Metsäohjelma oli avoimesti nähtävillä työstön loppuvaiheessa

- Lähes valmista metsäohjelmaa sai kommentoida syyskuussa 2025, kun se oli esillä kaupungin verkkosivuilla.
- Kommentteja tuli yhteensä 32 henkilöltä tai sidosryhmältä. Valtaosa piti metsäohjelmaa hyvänä ja monipuolisena.
- Osa koki metsäohjelmasta puuttuvan olennaisia huomioita. Esimerkiksi koulujen ja päiväkotien lähimetsistä tai luontokadon torjumisesta ei ollut mainintaa.
- Useammassa kommentissa toistuneet aihepiirit käytiin läpi ja niiden pohjalta tehtiin täydennyksiä. Osa kommenteista koski asioita, joita metsäohjelmalla ei voida linjata, tai jotka on sovittu käsiteltävän muissa valmisteilla olevissa ohjelmissa.

ROVANIEMEN KAUPUNGIN METSÄOMAISUUS

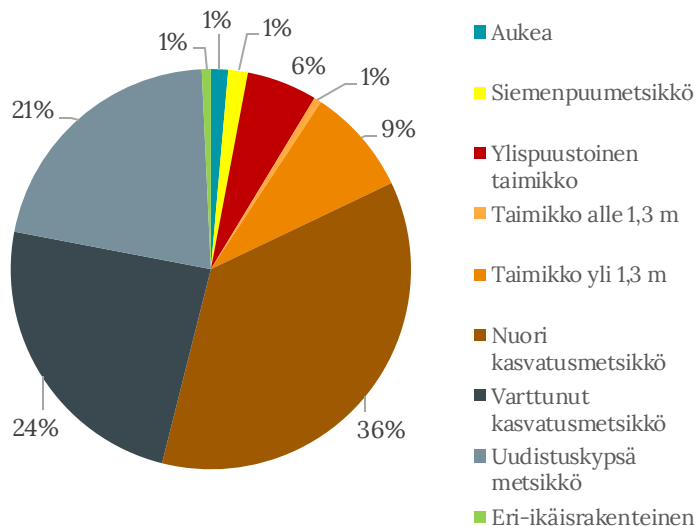
Rovaniemen kaupungin metsäomaisuus tunnuslukuina

- **Rovaniemen kaupunki omistaa yhteensä noin 9 700 hehtaaria metsää.**
- **Tuottoisaa metsämaata noin 6 800 hehtaaria:**
 - Puuston kokonaistilavuus 691 664 m³
 - Puuston keskitilavuus 101,8 m³/ha
 - Lapin keskiarvo 81,2 m³/ha ([VMI 13, Luonnonvarakeskus](#))
 - **Metsien keski-ikä 75 vuotta**
 - **Metsät kasvavat vuodessa yhteensä 26 278 m³**
 - **Metsät kasvavat hehtaaria kohden 3,87 m³/ha/v**
 - Lapin keskiarvo 2,5 m³/ha/v ([VMI 13, Luonnonvarakeskus](#))
 - **Turvemaiden osuus noin 3400 hehtaaria**
 - **Vuotuinen hakkuumäärä noin 9 000-11 000 m³**
 - **Metsien hiilivarasto yhteensä 4,77 milj. t CO₂ e**
 - Puuston hiilivarasto 0,86 milj. t CO₂ e
 - Maaperän hiilivarasto 3,91 milj. t CO₂ e

**Rovaniemen kaupungin omistamien
metsien keskikasvu ja keskitilavuus
ovat suurempia kuin Lapin
maakunnassa keskimäärin.
Metsät toimivat sekä hiilivarastoina
että hiilinieluinä.**

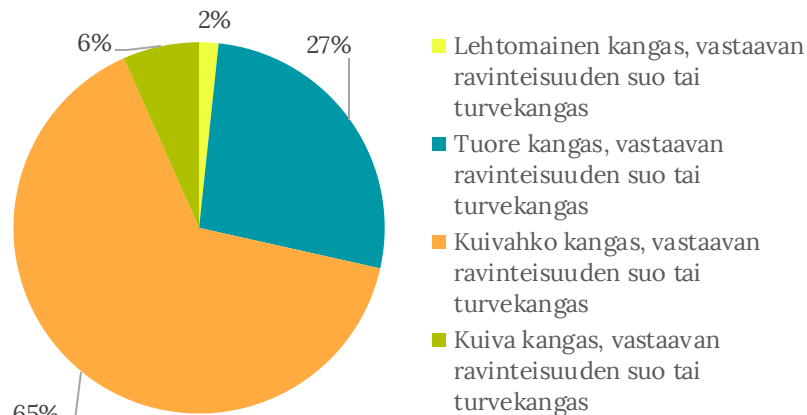
Metsien kehitysluokka- ja kasvupaikkaluokkajakauma

Kehitysluokkajakauma metsämaalla

Rovaniemen kaupungin omistaman metsäpinta-alan jakautuminen eri kehitysluokkiin metsämaalla. Metsän kehitysluokka määräytyy puuston iän, rakenteen ja aiemman metsänkäsittelyn perusteella.

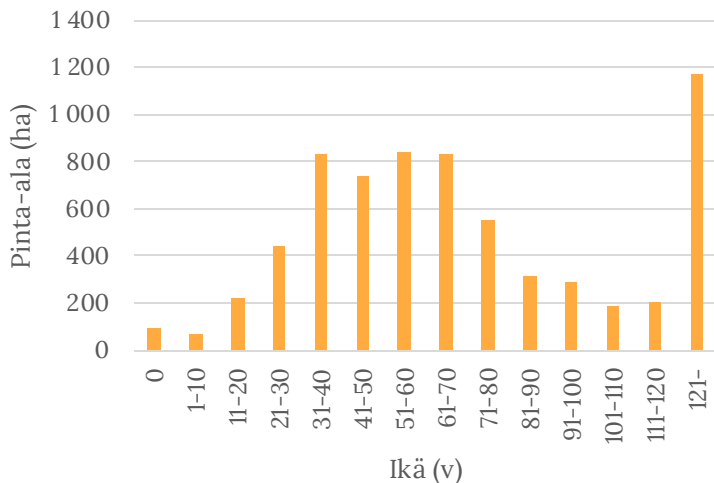
Kasvupaikkojen pinta-alajakauma metsämaalla

Rovaniemen kaupungin metsien jakautuminen kasvupaikkatyypeittäin. Kasvupaikka kuvaa metsän ravinteisuutta ja puuntuotoskykyä. Suurin osa kaupungin metsistä sijaitsee kuivahkolla kankaalla, joka on kasvupaikkana melko karu.

Metsien ikäjakauma

Ikäluokkien pinta-alat metsämaalla

Rovaniemen kaupungin metsien jakautuminen eri ikäluokkiin.

Erityisesti Ounasvaara-Isorakka alueella on paljon vanhoja metsiä. Vuonna 2022 tehdyn kartoituksen mukaan noin 460 hehtaaria Ounasvaara-Isorakan metsistä on yli 100-vuotiaita ja vanhimmat niistä noin 250-vuotiaita.

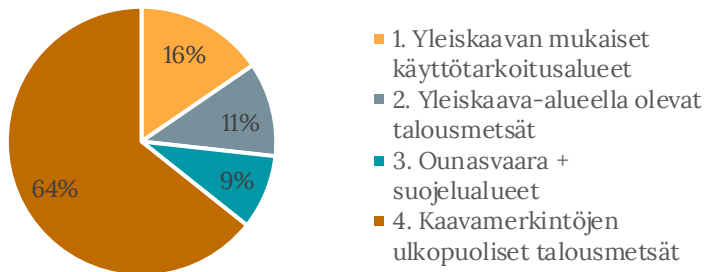
Vanhat metsät kasvavat nuorempia metsiä hitaammin, mutta Rovaniemen kaupungilla on myös nopeamman kasvun vaiheessa olevia metsiä. Virkistyskäytössä on kaiken ikäisiä metsiä ja talouskäytössä ei ole lainkaan vanhoja metsiä.

Kaupungin metsien ikäluokkajakaumaan vaikuttaa kaupungin metsien hoitokäytänteiden lisäksi se, miten edeltävät metsänomistajat ovat hoitaneet viime vuosikymmeninä kaupungille ostettuja, vaihdettuja ja lunastettuja tiloja.

Metsien luokittelu

- Rovaniemen kaupungin omistamien metsien luokittelu perustuu kaavamerkintöihin.
- Metsäohjelman ja hoito- ja käyttöperiaatteiden näkökulmasta oleellinen jako on:
 1. Yleiskaavan mukaiset käyttötarkoitusalueet
 2. Kaava-alueella sijaitsevat talousmetsät
 3. Kaava-alueiden ulkopuoliset talousmetsät
 4. Ounasvaara + suojelualueet

Metsäluokkien pinta-alat

Rovaniemen kaupungin metsien jakautuminen kaava-alueisiin ja muihin luokkiin.

Metsien luokittelu

Yleiskaavan mukaiset käyttötarkoitusalueet (RA, RM, RP, V, VL, VR, VU)

Ulkoilu-, virkistys- ja lähimetsiä. Tavoitteet painottuvat muuhun kuin talouskäyttöön.

Pinta-ala yhteensä 1486 ha.

HUOM: Ounasvaara pääosin ko. kaavamerkintöjen alueella, mutta aluetta tarkastellaan omana kokonaisuutenaan.

Kaava-alueilla sijaitsevat talousmetsät (M, MU, MT)

Talousmetsiä, joiden käyttöön ja hoitoon liittyy kaavamääräysten asettamia erityisehtoja, esimerkiksi MU-alueilla vaaditaan maisematyöluja.

Pinta-ala yhteensä 1088 ha.

Kaava-alueiden ulkopuoliset talousmetsät

Kaava-alueiden ulkopuoliset metsiä tarkastellaan talousmetsinä, ja kaupungin metsille asettamat taloustavoitteet painottuvat näihin alueisiin.

Pinta-ala yhteensä 6188 ha.

Ounasvaara + varsinaiset suojelualueet

Ounasvaaran alue (828 ha) on erotettu muista käyttötarkoitusalueista omaksi alueekseen, ja tällä hetkellä aluetta ylläpidetään luonnonhoidollisessa tilassa.

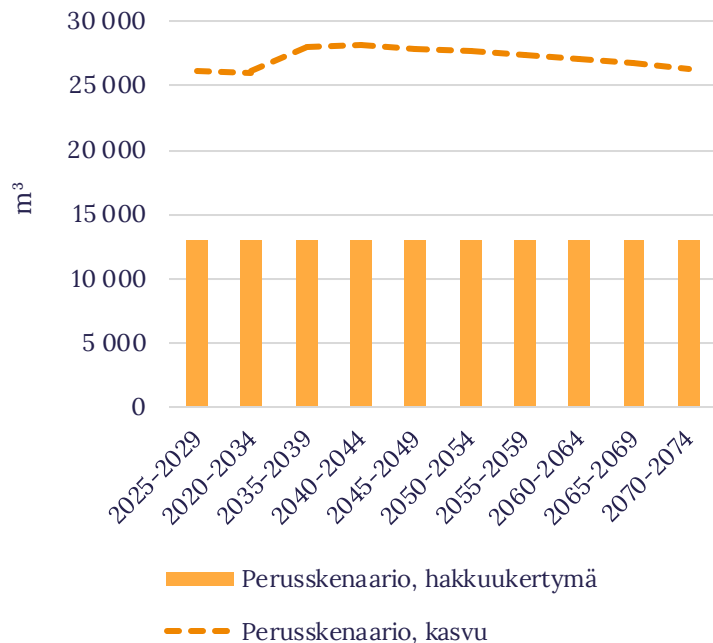
Lisäksi kaupungilla on 53 hehtaaria varsinaista luonnonsuojelulain nojalla suojeltua aluetta.

RA= Loma-asuntoalue, RM= Matkailupalvelujen alue, RP= Siirtolapuutarha-/palstaviljelyalue, V= Virkistysalue, VL= Lähivirkistysalue, VR= Retkeily- ja ulkoilualue, VU= Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue, M= Maa- ja metsätalousvaltainen alue, MU= Maa- ja metsätalousalue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta, MT= Maatalousalue

Yleistä metsien kehityksen laskennasta

- Metsäohjelman yhteydessä tehtiin laskelma Rovaniemen kaupungin metsävarojen kehityksestä seuraavan 50 vuoden aikana.
- Laskennoilla selvitettiin, miten Rovaniemen kaupungin omistamat metsät kehittyvät nykyisellä toimintamallilla. Lisäksi tarkasteltiin sitä, miten suurempi hakkuumäärä tai jatkuvan kasvatuksen lisääminen vaikuttaisivat metsien kehitykseen.
- Nykyinen toimintamalli: hakkuita tehdään ainoastaan yleiskaavan talousmetsissä ja kaava-alueiden ulkopuolisissa talousmetsissä. Metsäalueilla, joissa on muita kaavamerkintöjä ja Ounasvaaran alueella mallinnettiin vain puuston kasvu ilman toimenpiteitä. Vuotuisen hakkuukertymän suuruudeksi määritettiin enintään 13 000 m³. Todellisuudessa Rovaniemen kaupungin hakkuukertymä jää usein tätä enimmäismäärää selkeästi alhaisemmaksi, noin 9 000-11 000 m³ vuodessa.

Keskimääräinen hakkuukertymä ja kasvu vuodessa

- Metsien kasvu on selkeästi hakkuupoistumaa suurempi nykyisellä toimintamallilla eikä lähde hiipumaan pidemmälläkään aikavälillä.
- Jatkuvalle kasvatuksella ja suuremmilla hakkuumäärillä 50 vuoden keskikasvu jäi matalammaksi.
- Koska kasvu ylittää poistuman reilusti, metsien puuston keskitilavuus tulee nousemaan selkeästi nykyistä suuremmaksi ja myös puustosta tulee keskimäärin nykyistä vanhempaa.
 - Metsän vanhetessa kasvu hidastuu, sillä puuston tilavuus ei voi tulla suuremmaksi ikuisesti.

Puuston hiilivaraston kehitys

Laskennassa on mukana tuottavan metsämaan luvut, mutta näiden lisäksi kitu- ja joutomaiden maaperät toimivat merkittävinä hiilivarastoina.

- Puuston hiilivaraston kehitys noudattaa puuston tilavuuden kehitystä.
- Kun puuston hiilivarasto kasvaa, puusto toimii hiilinieluna eli hiiltä sitoutuu enemmän kuin vapautuu.
- Suomalaisen ihmisen keskimääräinen hiilijalanjälki on 9610 kg CO₂ e vuodessa (Sitra 2023).
- Puuston vuotuinen hiilinielu on keskimäärin 1,55 t CO₂ e/ha/v seuraavan 50 vuoden aikana, mikä on enemmän kuin jatkuvan kasvatuksen ja suuremman hakkuumäärän tarkasteluissa.
 - Tämä tarkoittaa sitä, että 6800 ha alueella puuston hiilinielu on 10 540 t CO₂ e/v, mikä vastaa esimerkiksi 1100 keskimääräisen suomalaisen hiilijalanjälkeä.

Arvio nykyisellä toimintamallilla jatkamisen vaikutuksista

- Virkistykselle ja matkailulle tärkeät alueet eli yleiskaavan käyttötarkoitualueet ja Ounasvaaran alue pystytään taloudellisten tavoitteiden puolesta jättämään hakkuiden ulkopuolelle kokonaan.
- **Puuston tilavuus kasvaa merkittävästi ja metsistä tulee keskimäärin vanhempia.**
 - Hyvä hiilensidonnin ja monimuotoisuuden kannalta.
 - Metsätuhoihin varautuminen on entistä tärkeämpää, sillä sienitautien sekä hyönteistuhojen määrän odotetaan lisääntyvät ilmaston lämpenemisen seurauksena, ja vanhemmat metsät ovat nuorempia alttiimpia erityisesti tasaikäisissä yhden pääpuulajin talousmetsissä.

Vaihtoehtoisia kehityskulkuja:

Mitä jos tarvitaan enemmän hakkuutuloja?	Mitä jos maanomistukseen tulee muutoksia, joiden seurauksena talousmetsien pinta-ala vähenee?	Mitä jos kohdistuu painetta lopettaa uudistushakkuut ja siirtyä jatkuvaan kasvatukseen?
Hakkuumäärää on mahdollista lisätä nykyisestä ilman, että puuston tilavuus ja metsien tarjoamat hyödyt romahtavat. Kasvun taso hiipuu hieman, hiilensidonta ei ole niin voimakasta ja hakkuita täytyy mahdollisesti tehdä taloudellisin tavoittein myös ensisijaisesti virkistykseen tarkoitetuilla alueilla.	Puuston tilavuus, kokonaiskasvu jne. pienyvät, uudet arvot tulee johtaa uudelleen kertomalla metsämaan pinta-ala keskitunnuksilla (hehtaarikohtaiset keskikasvut, -tilavuudet jne.) ja aiempiin tulovaatimuksiin on hankalampi päästä. Jos tulovaatimukset pysyvät samana ja pinta-ala pienenee, seuraukset metsiin ovat samankaltaiset kuin vierellä mainitussa 'tarvitaan enemmän hakkuutuloja' tilanteessa.	Kasvu on hitaampaa kuin jaksollisessa kasvatuksessa. Laskennan tulokset perustuvat oletukseen, että metsiköt soveltuvat jatkuvaan kasvatukseen, vaikka näin ei ole kaikissa tapauksissa käytännössä luontaisen uudistumisen rajallisen onnistumisen takia. Monimuotoisuutta indikoivat tunnuksat ja maaperän hiilensidonta paranevat. Hakkuukertymää ei ole mahdollista nostaa nykyisestä, jos haluaa tasaisen kertymän vuodesta toiseen sekä noudattaa kestävyysperiaatteita ja metsänhoidon suosituksia.

Ohjausryhmä

Metsäohjelman ohjausryhmä oli tiiviisti mukana metsäohjelman rakentumisessa

- Ohjausryhmään kuului Rovaniemen kaupungin eri toimialojen edustajia ja poliittisia päättäjiä.
- Ohjausryhmä kommentoi työtä läpi metsäohjelman prosessin.
- Metsäohjelman tavoitteita työstettiin ohjausryhmälle järjestetyssä työpajassa.

Rovaniemen kaupunki

Kari Lukkarinen, metsätalousinsinööri

Janne Alkki, kaupungininsinööri

Riitu Pirkkalainen, osallisuuden ja vaikuttamisen erityisasiantuntija

Tarja Suopajärvi, teknisen lautakunnan jäsen

Toni Töyräs, projektipäällikkö

Vilma Ylilauri, projektipäällikkö

Jukka Björkbacka, maankäyttöinsinööri

Pekka Hämäläinen, liikuntajohtaja

Matti Pöykkö, teknisen lautakunnan jäsen

Tapio Palvelut Oy

Anna Viitamäki, projektipäällikkö

Elise Penttala, metsälaskennat ja metsäohjelman sisällön tuottaminen

Sini Miettinen, metsäohjelman sisällön tuottaminen ja laadunvarmistus

ROVANIEMI

LIITE 1. TAVOITTEIDEN TAUSTAMATERIAALIT

Puhdas ja monimuotoinen luonto - taustaa

- Monimuotoisuuden turvaaminen on edellytys kaikkien ekosysteemipalvelujen tuottamiselle.
- Metsät ovat viimeisimmän lajien uhanalaisuusarvioinnin (2019) mukaan 833 uhanalaisen ja 754 silmälläpidettävän lajin ensisijainen elinympäristö. Metsäelinympäristön muutokset, erityisesti lahopuun väheneminen, on tavallisin lajien uhanalaisuuden syy ja uhkatekijä.
- Lajien monimuotoisuuden turvaaminen perustuu lajeille ja lajiryhmille tärkeiden elinympäristöjen, esimerkiksi luonnontilaisten purovarsien, tunnistamiseen sekä lajeille tärkeiden rakennepiirteiden, kuten jalojen lehtipuiden huomioon ottamiseen.
- Vesiensuojelu on vesistöjen, pienvesien ja pohjavesien ekologisen laadun ylläpitoa ja parantamista. Vesiensuojelulla turvataan pinta- ja pohjavesien hyvät käyttömahdollisuudet ja ekologinen tila.
- Metsätalouden vesiensuojelussa pyritään minimoimaan metsänkäsittelyn aiheuttamaa kuormitusta alapuolisiin vesistöihin. Suurin metsätalouden kuormituslähde tulee suometsien ojituksesta. Muita kuormitukseen vaikuttavia toimenpiteitä ovat puuston hakkuut, maanmuokkaus, metsäteiden rakennus ja lannoitus. Kiintoainehuuhtoumaa aiheutuu maanpinnan rikkomisesta, esimerkiksi ojituksesta, ajourapainaumista ja maanmuokkauksijäljestä. Ravinnekuormitus lisääntyy hakkuiden yhteydessä, kun puusto ei ole enää sitomassa ravinteita. Ravinteita huuhtoutuu myös valumaveden mukana.
- Vesiensuojelun tehostamiseksi toimenpiteitä on järkevää tarkastella valuma-alueitasolla yhteistyössä useamman maanomistajan kanssa. Valuma-alueuunnittelussa pyritään löytämään monihyötyisiä ratkaisuja, jotka hyödyttävät luontoa, vesienhallintaa ja ilmastoa sekä ottavat huomioon metsien talouskäytön ja muun maankäytön tarpeet. Esimerkiksi soiden ennallistamisella voidaan tavoitella vesistökuormituksen vähentämistä ja luonnon tilan parantamista sekä pitkän aikavälin ilmastohyötyjä.

Virkistys ja maisema - taustaa

- Noin 96 % aikuisväestöstä ulkoilee luonnossa. Kaupungin omistamalla metsillä on suuri vaikutus asukkaiden hyvinvointiin.
- Taajamametsien saavutettavuus lisää asumisviihtyvyyttä.
- Ulkoilukäyttöön soveliaat metsät ovat monipuolisia, turvallisia, elämyksellisiä ja helposti saavutettavissa. Metsän vaihteleva rakenne ja monimuotoisuus lisää sen elämyksellisyyttä.
- Näitä piirteitä voidaan toteuttaa metsänkäsittelyssä esimerkiksi avaamalla maisemaa, suosimalla metsänkasvatuksessa eri puulajeja ja käyttämällä erilaisia metsänkasvatustapoja.
- Virkistyskäyttö aiheuttaa maaston kulumista, mikä voi uhata erityisesti herkkiä elinympäristöjä ja lajeja.
- Lähi- ja kaukomaisemien huomioiminen metsäsuunnittelussa lisää viihtyisyyttä. Erityisesti vaarat näkyvät kauas, joten maisema on merkittävä asia.

Ilmastomuutoksen hillintä ja sopeutuminen - taustaa

- Ilmastomuutoksen hillinnässä metsät toimivat hiilen nieluna ja varastona. Merkittävä osa metsien hiilestä on varastoituneena maaperään ja erityisesti tämä korostuu turvemaidella.
- Metsän käytön ilmastovaikutusten arvioinnissa voidaan mittarina käyttää metsän hiilitasetta, jossa on huomioitu myös hakkuissa poistettavan puun sisältämä hiili.
- Ilmastomuutoksen arvioidaan muuttavan Suomessa puulajisuhteita ja metsälajien välisiä vuorovaikutussuhteita. Osa metsälajeista hyötyy pitkällä aikavälillä ilmaston lämpenemisestä ja kasvukauden pitenemisestä, kun taas toiset lajit taantuvat.
- Pohjoisrinteet, jyrkänteiden alusmetsät, kurut ja pienvedet pysyvät luontaisesti ympäristöään viileämpinä. Ilmaston lämmetessä tällaiset pienet elinympäristölaikut voivat toimia turvapaikkoina lajeille, jotka eivät pärjää muuttuneessa ilmastossa.
- Ilmastomuutoksen myötä tuhoriskit kasvavat, sillä lämpeneminen voi tuoda uusia tuhoa aiheuttavia lajia Suomeen tai mahdollistaa useamman hyönteissukupolven vuoden aikana. Lisäksi tulevaisuuden ilmasto voi aiheuttaa kasvupaikkojen kuivumista, jolloin puut ovat alttiimpia tuhoille.
- Ilmastomuutoksen hillintä voidaan ottaa huomioon erilaisilla toimintatavoilla, esimerkiksi pyrkimällä sitomaan mahdollisimman paljon hiiltä puustoon ja tuottamaan mahdollisimman paljon puupohjaisiin tuotteisiin käytettävää raaka-ainetta, pitämällä huolta maaperän hiilivarastojen ylläpidosta, pitämällä mesien hiilitase pitkällä aikavälillä positiivisena, tai pitämällä puusto terveenä, hyvin kasvavana ja elinvoimaisena.

Talous - taustaa

- Taloudellisesti kestävä metsänhoito tarkoittaa sitä, että metsien elinvoimaisuus, uusiutumiskyky, tuottavuus ja metsätalouden kannattavuus säilyvät pitkällä aikavälillä.
- Kaupungin metsäomaisuuden hoidossa toimenpiteiden suunnittelun merkitys korostuu, sillä metsänhoidossa sovitetaan yhteen erilaisia tavoitteita.
- Puukauppatulojen lisäksi kaupunki voi hyötyä taloudellisesti metsistä, jos metsät houkuttavat muuttamaan paikkakunnalle tai matkailemaan.
- Tutkitusti metsät lisäävät hyvinvointia ja vähentävät terveydenhuoltomaksuja, joten kaupunki voi myös siten saada taloudellisesti mitattavaa hyötyä metsistä.
- Kaupungin metsäomaisuus mahdollistaa kaupungin kehittymisen ja laajenemisen, kun on alaa jota voi käyttää tarvittaessa muihin maankäyttömuotoihin.

Tieto ja viestintä - taustaa

- Asukkaiden tiedottaminen metsiin liittyvistä asioista ja sopivissa tilanteissa asukkaiden mielipiteiden kysyminen lisäävät luottamusta ja tyytyväisyyttä kaupunkiorganisaatiota kohtaan.
- Metsiin kohdistuu erityisesti kaupunkiympäristössä monia eri tavoitteita, joten olisi tärkeää, että monialaista asiantuntemusta hyödynnetään metsiin liittyvässä päätöksenteossa ja toiminnalle on selkeät prosessit.
- Mitä kattavammin metsistä on tietoa, sitä paremmat mahdollisuudet on tehdä hyviä ja pitkälläkin aikavälillä kestäviä ratkaisuja.

LIITE 2: MITTARIT

METSÄOHJELMAN TOTEUTUMISTA KUVAAVAT MITTARIT	Puhdas ja moni- muotoinen luonto	Virkistys ja maisema	Ilmaston- muutoksen hillintä ja sopeutuminen	Talous	Tieto ja viestintä
Hakkuumäärät ja pinta-alat metsäluokittain, hakkuutavoittain ja puutavaralajeittain (m3/v, ha)		X	X	X	
Metsänhoitotyöt metsäluokittain, hakkuutavoittain ja puutavaralajeittain (ha/v)		X	X	X	
Eri-ikäisrakenteisten metsien pinta-ala metsäluokittain (ha)	X	X	X	X	
Puunmyyntitulot (€/v)				X	
Keskimääräisten hakkuumäärien suhde keskimääräiseen vuotuiseseen kasvuun, esim. viiden vuoden välein (%)			X	X	
Metsäpinta-alan määrä ja muutos metsäluokittain, viiden vuoden välein (ha/v)	X	X	X	X	
Metsien hiilivaraston ja -nielun taso suhteessa aiempiin tuloksiin, viiden vuoden välein (tCO2, tCO2/v)			X	X	
Selvitys Rovaniemen kaupungin omistamien metsien monimuotoisuudesta.	X	X	X		X
LUMO-ohjelma, johon sisältyy metsäluonnon monimuotoisuuden huomioimisen tavoitteiden ja toimenpideohjelman laatiminen.	X	X	X	X	X
Lehtipuuston määrän kehitys metsävaratiedoista, inventoidut taimikot (% , 5 vuoden välein)	X	X	X		
Suojelualueiden määrän kehitys, viiden vuoden välein (ha/v)	X	X	X	X	
Säästöpuustoksi (sis. tekopökkelöt) jätetyn puuston määrä uudistushakkuiden yhteydessä, kuluvana vuonna inventoidut uudistusalat (kpl/ha/v, m3/ha/v, yhteensä)	X	X			
Luonnonhoidon toimenpiteiden määrä elinympäristötyypeittäin (ha/v)	X	X		X	X
Asukkaille kohdistettujen tiedotteiden määrä (kpl/v)		X			X
Metsien virkistyskäyttökysely, toteutetaan valtuustokausittain		X			X
Metsien virkistyskäytön seuranta laskureilla		X			

LIITE 3: KAUPUNGIN METSÄOMAISUUDEN HALLINNASSA HUOMIOITAVIA LAKEJA

- Alueidenkäyttölaki
 - Entinen maankäyttö- ja rakennuslaki. Rakentamislain tullessa voimaan maankäyttö- ja rakennuslaista kumottiin rakentamisen säädökset, ja jäljelle jäävän lain nimi muuttui alueidenkäyttölaiksi. Uusi alueidenkäyttölaki on parhaillaan valmistelussa.
- Rakentamislaki
 - Uusi rakentamislaki tuli voimaan 1.1.2025.
- Metsälaki
 - Voimassa mm. oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella maa- ja metsätalouteen sekä virkistyskäyttöön osoitetuilla alueilla.
- Laki metsätuhojen torjunnasta
 - Voimassa alueilla, joihin sovelletaan metsälakia. Metsälaki ei ole voimassa yleiskaavassa suojelualueeksi osoitetulla alueella.
- Luonnonsuojelulaki
- Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta
- Vahingonkorvauslaki
- Kuluttajaturvallisuuslaki

LIITE 4: NÄHTÄVILLÄOLON SEURAUKSENA TULLEIDEN KOMMENTTIEN VAIKUTUKSET

Kommentti	Huomioiminen
Luontoa voidaan suojella ja ilmastonmuutosta hillitä kaikissa Rovaniemen metsissä, ei vain soveltuvissa.	Näin tehdäänkin, mutta ei kaikissa samoilla keinoilla. Jossain esimerkiksi täydellisen toimenpidekiellon sijaan panostetaan talousmetsien luonnonhoitoon. Lisätään tekstiin myös tieto, että osa kaupungin omistamista metsistä on jätetty käsittelyn ulkopuolelle palvelemaan virkistystä tai retkeilyä.
Luontokadon pysäyttäminen puuttuu tavoitteista ja toimenpiteistä.	Monet toimet tähtäävät luontokadon pysäyttämiseen, vaikka termiä ei ollut suoraan mainittuna. Tuodaan termi tekstiin.
Metsälakikohteiden suojelu puuttuu.	Metsiä koskevien lakien noudattaminen on tietenkin kaiken toiminnan pohjalla. Lisätään tiivis listaus metsiä koskevista laeista.
Miksi purovarsien jättäminen käsittelemättä on mainittu, kun se on itsestään selvää metsälain myötä?	Kaikilta osin ei ole syytä olettaa, että lukija tuntee lakien sisällöt, joten joitain nostoja on tehty sieltäkin.
”vanhat metsät ovat muutenkin alttiita metsätuhoille.” → ei pidä paikkaansa.	Korjattu muotoon ”vanhemmat metsät ovat nuorempia alttiimpia erityisesti tasaikäisissä yhden pääpuulajin talousmetsissä.”
Talous: Edistämme taloudellista kestävyyttä ja vastuullisuutta. Tähän kaipaisin konkretiaa enemmän, miten, milloin tms.	On jo eritelty tavoitteisiin sivulla 15.

Kommentti	Huomioiminen
Suojelu- ja ennallistamistavoitteet konkreettisiksi lukuina, suojelutavoite 30 prosenttiin. Ekologisten käytävien merkitys puuttuu ja kaupungin tulee edistää niiden lisäämistä koko Rovaniemen alueella. Samoin vesiensuojelussa on mainittu, että valuma-alueen suunnittelu on tärkeää, mutta tavoitteissa ei ole riittävän selkeästi, että kaupungin tulee edistää myös muiden maanomistajien osallistumista.	Kaupungilla on käynnissä ilmasto-ohjelman laatiminen, jossa mm. ilmastotavoitteita tarkennetaan. Mm. ekologisten käytävien merkitys tunnistettu ja ne otetaan huomioon maankäytön suunnittelussa. Huomioidaan myös muiden maanomistajien osallistuminen vesiensuojelutoimiin. Täsmennetään aihepiirejä tavoitteisiin, mutta mahdolliset konkreettiset luvut jätetään ilmasto-ohjelman vastuulle koskemaan muitakin, kuin metsäympäristöjä.
Matkailun ja virkistyskäytön yhteensovittaminen on tärkeää. Matkailua ei voi olla metsäohjelman tavoitteissa. Matkailua pitää kuunnella, mutta päätöksiä ei tule tehdä asukkaiden kustannuksella. Kaupungin ensisijainen tehtävä on asukkaiden hyvinvointi. Onko jatkossa mahdollista rajata matkailukäyttöön otettavia metsäalueita tai keskittää niitä, että säilytetään yhtenäisiä metsäalueita?	Matkailun tarpeet ratkaistaan maankäyttöpolitiikalla. Se vaikuttaa kuitenkin sen verran, että on mainittava metsiin vaikuttavana tekijänä.
Oliko tavoitteissa siitä, pyrkiikö kaupunki lisäämään metsäomistuksia ja näin suojelemaan arvokkaita vanhoja metsiä kaupungin alueella.	Vanhaa metsää tulee vain harvoin myyntiin, mutta mikäli tulee tilaisuus hankkia vanhaa metsää, harkitaan sitä vakavasti.

Kommentti	Huomioiminen
Koulujen ja päiväkotien lähimetsiä on suojeltava ja perustettava.	Monen koulun ja päiväkodin vieressä ei ole metsää, koska ei ole perustettu alun perinkään metsäiselle alueelle. Olemassa olevat metsät säästetään niiltä osin, kun se on päätettävissä metsien käsittelyn kannalta. Metsäohjelma ei voi linjata, miten kaavoitus ja maankäytön muutokset vaikuttavat. Uudessa valmisteltavassa Maapoliittisessa ohjelmassa näkyvät myös luontotavoitteet. Metsäohjelma huomioidaan maapolitiikan uudistustyössä.
Jatkuva kasvatusta on esitetty huonossa valossa paikoitellen, esim. Skenaariossa puuston hiilinielu ei ollut korkein. Avohakkuista täytyy irrottautua kokonaan. Jatkuvan kasvatuksen menetelmä on nykytieteen valossa taloudellisempi ja metsän terveyttä tukeva menetelmä. Hiilivarastojen tunnistaminen on tärkeää.	Laskentatulosten perusteella puuston hiilinielu ei ole korkein jatkuvalla kasvatuksella, eikä tulosta ole syytä vääristellä tai jättää pois. Avohakkuista luopuminen aiheena on ollut esillä ja käsitelty jo aiemmin osana metsäohjelman työstöä. Kohteilla, joilla metsä uudistuu luontaisesti hyvin, on syytä suosia jatkuvaa kasvatusta, mutta halutaan pitää mahdollisuus laajaan keinovalikoimaan.
Onko valtuustolla tarpeeksi tietoa kestävästä päätöksenteosta? Valtuutetuille täytyy pystyä esittää skenaariot liian kovista tuottotavoitteista. Metsäomaisuudella on muutakin tuottoa, kuin vain puun myyminen.	Tarjoamme päätöksenteon tueksi kattavat materiaalit mm. hakkuumäärän vaikutuksista. Lisätään tämä selkeämmin tekstiin. Valtuuston päättämältään ei voida vaikuttaa metsäohjelmalla.

ROVANIEMI